

Анотація навчальної дисципліни вільного вибору здобувача вищої освіти

Дисципліна:	«Основи теорії сталого розвитку»
Викладач:	Портухай Оксана Іванівна, к.с.-г.н., доцент
E-mail:	oksana.portukhai@rshu.edu.ua
Кількість кредитів:	4
Мова викладання:	українська
Вид контролю:	залік
Місце у структурно-логічній схемі:	вивчається в 7 семестрі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальностями: 113 Прикладна математика 122 Комп'ютерні науки 121 Інженерія програмного забезпечення

Вступ

Поняття «сталий розвиток» сформульовано на I Всесвітній конференції ООН з питань навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро 1992 року. Саме на цій конференції ухвалили «Порядок денний на XXI століття», в якому викладено стратегічну концепцію розвитку людської спільноти. За матеріалами конференції, *сталий розвиток* - це такий розвиток, що задовольняє потреби теперішнього часу, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби.

На превеликий жаль, темпи реалізації основних положень цієї концепції залишаються недостатніми, що пов'язано з труднощами впровадженням його ідей у різні сфери діяльності (економіка, соціальна політика, природокористування та охорона довкілля, сільське господарство, енергетика, транспорт, регіональний і місцевий розвиток, освіта та наука).

Основою для впровадження інноваційних перетворень в Україні у напрямі сталого розвитку є Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Перехід до сталого розвитку - це процес зміни ціннісних орієнтацій багатьох людей. Визнаними міжнародними фундаментальними цінностями розвитку є свобода, рівність, солідарність, толерантність, повага до природи, спільна відповідальність. Національні цілі сталого розвитку базуються на політичних, економічних, соціальних, екологічних, моральних і культурних цінностях, властивих українському суспільству. Вони визначають спрямованість стратегії на турботу про спільне благо та захист національних інтересів України [Стратегія сталого розвитку України до 2030 року (проект), <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A?an=361>].

Сталий розвиток орієнтований насамперед на людину та поліпшення якості її життя у сприятливому соціально-економічному середовищі та екологічно чистому, здоровому, різноманітному природному довкіллі. Високий інтелектуальний рівень людського потенціалу має забезпечити конкурентоспроможність країни у майбутньому.

Сталий розвиток території - це соціально, економічно і екологічно збалансований розвиток міських і сільських населених пунктів, спрямований на створення їх економічного потенціалу, повноцінного життєвого середовища для сучасного та наступних поколінь на основі раціонального використання ресурсів (природних, трудових, виробничих, науково-технічних, інтелектуальних), технологічного переоснащення і реструктуризації підприємств, удосконалення соціальної, виробничої, транспортної, комунікаційно-інформаційної, інженерної, екологічної інфраструктури, поліпшення умов проживання, відпочинку та оздоровлення, збереження та збагачення біологічного різноманіття та культурної спадщини.

Предмет «Основи теорії сталого розвитку» належить до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки бакалаврів спеціальностей 113 Прикладна математика, 121 Інженерія програмного забезпечення. Вивчення основних тем та ключових понять курсу дозволить майбутнім фахівцям з інформаційних технологій розширити загальні компетентності та враховувати економічні, соціальні та екологічні чинники, що впливають на сферу професійної діяльності.

Передумови для вивчення дисципліни: Екологія, Економіка, Соціально-політичні студії.

Мета та завдання дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Основи теорії сталого розвитку» є формування у здобувачів вищої освіти розуміння необхідності переходу до моделі такого розвитку, яка задовольняє потреби нинішнього покоління без шкоди для можливості майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби. Ця модель орієнтована на досягнення оптимального балансу між трьома складовими розвитку - економічною, соціальною та екологічною.

Завдання навчальної дисципліни:

- розглянути взаємозв'язок між економічним зростанням і сталим розвитком;
- описати основні екологічні проблеми та висвітлити актуальність та пріоритети екологічно збалансованого розвитку;
- розкрити зміст поняття «людський розвиток» як головний чинник і показник суспільного прогресу та його місце у соціальній підсистемі сталого розвитку;
- ознайомитися з екологічними, економічними і соціальними індикаторами сталого розвитку та основними загрозами на шляху реалізації цього переходу;
- розглянути концепцію сталого розвитку України на період до 2030 року.

Очікувані результати навчання

У результаті освоєння повного курсу навчальної дисципліни «Основи теорії сталого розвитку» у здобувачів вищої освіти формуються глибокі, міцні і системні знання, які передбачають вільне володіння понятійним апаратом, розуміння мети та основних завдань. Студенти повинні:

знати:

- зміст поняття «сталий розвиток», мету, завдання та принципи;
- основні напрями державної політики щодо забезпечення сталого розвитку;
- соціальні, екологічні, економічні індикатори розвитку та основні загрози;
- 17 глобальних Цілей сталого розвитку на період до 2030 року;
- особливості організації розробки стратегій сталого місцевого розвитку.

вміти:

- пояснювати взаємозв'язок між економічним зростанням, екологічними проблемами та людським розвитком в контексті сталого розвитку;
- здійснювати моніторинг індикаторів сталого розвитку та його загроз;
- визначати ключові етапи розробки місцевого плану дій для охорони довкілля.

Програма навчальної дисципліни

Теоретичні основи сталого розвитку

Сутність, об'єкт, предмет, методи сталого розвитку. Завдання стратегії сталого розвитку. Актуальні проблеми сталого розвитку. Причини виникнення ідей та передумови сталого розвитку. Цілі сталого розвитку, ідеї спрямовані на його реалізацію.

Економічне зростання і сталий розвиток.

Економічний розвиток та економічне зростання. Показники економічного зростання та його типи. Фактори економічного зростання та сталий розвиток (трудові ресурси, капітал у вигляді виробничих фондів, природні ресурси, ресурси управління та науки, людський капітал). Теорії сталого розвитку. Слабка та сильна стійкість.

Екологічні проблеми у контексті сталого розвитку

Актуальність екологічного збалансованого розвитку. Основні екологічні проблеми України. Екологічні проблеми у стратегії національної безпеки України. Пріоритети збалансованого розвитку.

Людський розвиток як соціальна складова сталого розвитку.

Поняття людського розвитку, методи його вимірювання. Рівень життя, здоров'я, тривалість життя і людський розвиток. Роль науки та освіти у визначенні засад сталого

розвитку. Створення наукового потенціалу та переорієнтація освіти на сталий розвиток. Людський розвиток і гендер.

Покращення якості життя і зменшення соціально-економічних та екологічних загроз при переході до сталого розвитку.

Теоретико-методологічні підходи до визначення поняття «загроза» в сучасній науковій традиції. Методика оцінювання впливу загроз на пріоритети сталого розвитку. Особливості загроз економічного характеру. Особливості загроз екологічного характеру. Особливості загроз соціально-інституціонального характеру.

Стратегічне планування сталого місцевого розвитку.

Глобальний вимір сталого місцевого розвитку. Значення стратегічного планування на місцевому рівні. Розробка та запровадження стратегій сталого місцевого розвитку. Розроблення місцевого плану дій для охорони довкілля (МПДОД)